

Editor

Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager

Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie

noticia@bondia.com

Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figueroa (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales

Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

**Advertenties/
Kunstontwerp**

Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal

Juan Luis Pinto

**Administratie
accounting@bondia.com**

Martha Arteta de Ariza

Distributie

Jenny Kelly

incasso

Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press

Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press

Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking

Associated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting

Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

Directie

Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram: bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Voorzichtige planning en uitvoering van herbebossing is cruciaal voor succes

Beheers de impact van geiten en andere risico's voor de natuur vóórdat er bomen worden geplant

Begin met het verwijderen van alle geiten als je echt succesvol wilt zijn met herbebossing. Er zijn voorbeelden van eilanden waar, nadat de geiten uit de natuur werden gehaald, de biodiversiteit aanzienlijk verbeterde." Dat zei bioloog John de Freitas, LLM, over Aruba's plannen om in de komende jaren 100.000 bomen te planten.

In het Christoffelpark op Curaçao zijn bijvoorbeeld in de jaren 90 geiten verwijderd, en het positieve effect op de endemische palm en andere inheemse planten is duidelijk zichtbaar.

In 2024 presenteerde John de Freitas de Ecologische Vegetatie- en Landschapskaart van Aruba. Daarmee leverde hij een belangrijk instrument aan voor ruimtelijke planning. De kaart is een project van de Carmabi-stichting in samenwerking met de Universiteit van Wageningen. Ze laat 15 verschillende soorten vegetatiegemeenschappen zien, hun structuur, verspreiding en alle factoren die hun ontwikkeling beïnvloeden.

Aruba is het droogste van de ABC-eilanden, met vegetatie die zich aan droogte heeft aangepast. Dat maakt het een uitdaging voor zeldzame soorten, die onder meer door geiten worden gehinderd in hun groei en voortplanting. De Freitas beschreef veel van deze planten als 'bonsai's' omdat ze nooit de kans krijgen om volledig uit te groeien. "Daardoor worden ze kwetsbaar."

Ontwikkeling in het westen en zuiden van Aruba heeft ook bepaalde vegetatiegemeenschappen aangetast, met duidelijke aanwijzingen

voor ernstige erosie. Volgens De Freitas is krachtig beheer nodig om erosie tegen te gaan, zodat planten niet wegspoelen bij hevige regen, wat bovendien het koraal kan aantasten zodra de grond de zee bereikt.

Behalve geiten vormen ook invasieve plantensoorten, zoals de neemboom, een bedreiging voor Aruba's vegetatie. "Langzaam verliezen we onze inheemse planten," benadrukte De Freitas tijdens zijn presentatie van de kaart. Dat betekent ook een verlies van potentieel waardevolle soorten met geneeskrachtige eigenschappen – "een economische activiteit die op geen van de drie eilanden tot nu toe is ontwikkeld."

Hoewel De Freitas zelf niet betrokken is bij het herbebossingsplan van Kabinet AVP-Futuro, in tegenstelling tot de Universiteit van Wageningen, heeft hij grote belangstelling voor het project. "Mijn advies is om geiten te verwijderen uit natuurgebieden, omdat zij voorkomen dat vegetatie zich ontwikkelt. Denk aan het project bij Miralamar enkele decennia geleden: dat mislukte onder meer omdat geiten alle net uitlopende planten opaten. En bovendien stonden de planten in de volle zon, ze stonden eigenlijk in een oven."

Volgens De Freitas moet Aruba een kwekerij hebben om inheemse planten te kunnen produceren, want je kunt niet "van vandaag op morgen beginnen met planten." Hij onderstreepte dat planning essentieel is voor het succes van een dergelijk project. "Planten importeren is niet aan te raden, want dat leidt tot wat men noemt 'flora-vervuiling'." Dat verschijn-

sel kan zelfs optreden als je genetisch gelijkende soorten van andere eilanden gebruikt. Zoals de kaart laat zien, beschikken de ABC-eilanden over planten met geneeskrachtige potentie, maar elke soort heeft unieke eigenschappen afhankelijk van het eiland. "Als je soorten introduceert die hier al bestaan, dan introduceer je alsnog nieuwe genetica."

Premier Mike Eman, die natuur in zijn portefeuille heeft, heeft met verschillende organisaties gesproken die actief zijn op het gebied van natuurbescherming, en heeft zijn ideeën gepresenteerd. Stichting Ban Lanta y Planta ondersteunt het idee, maar er is nog weinig informatie beschikbaar over hoe de plannen precies zullen worden uitgevoerd.

Wereldwijd zijn er veel herbebossingsinitiatieven, bedoeld om klimaatverandering tegen te gaan. Maar volgens experts kun je dit niet zomaar doen. Hoewel herbebossing belangrijk is, kan het mislukken met grote gevolgen als het zonder degelijke planning en uitvoering wordt gedaan. Wereldwijd zijn er voorbeelden waar herbebossing juist door gebrekkige voorbereiding mislukte.

Zo liep het 'Great Green Wall'-project in de Sahel-regio van Afrika – bedoeld om 100 miljoen hectare te herstellen – vast door gebrek aan financiering. De planten stierven door gebrek aan water en verzorging. In 2019 besloot Turkije 11 miljoen bomen te planten. Maar volgens vakbondsleider Şükrü Durmuş stierf 98 procent van de bomen binnen drie maanden, omdat men ze op het verkeerde moment plantte en verkeerde soorten koos. Seyifunmi Adebote, milieubeheerderonderzoeker uit Nigeria, legde uit dat veel herbebossingscampagnes mislukken doordat de nadruk ligt op het

planten van bomen, in plaats van op een goede planning van de uitvoering.

Volgens onderzoek gepubliceerd door het Amerikaanse NIH, getiteld 'Ten golden rules for reforestation to optimize carbon sequestration, biodiversity recovery and livelihood benefits', is herbebossing inderdaad een noodzakelijke maatregel tegen klimaatverandering. Maar de onderzoekers stellen dat zonder goede planning en uitvoering de impact zelfs negatief kan zijn.

Zij kwamen tot tien gouden regels voor succesvolle herbebossing:

- 1) bescherm bestaande vegetatie;
- 2) betrek alle relevante actoren;
- 3) maximaliseer biodiversiteitsherstel om meerdere doelen te behalen;
- 4) kies de meest geschikte gebieden voor herstel;
- 5) maak waar mogelijk gebruik van natuurlijke regeneratie;
- 6) kies soorten die biodiversiteit maximaliseren;
- 7) gebruik planten die veerkrachtig zijn;
- 8) plan op voorhand voor infrastructuur en zaai-eizoenen;
- 9) leer al doende hoe het project beter kan worden beheerd; en
- 10) zorg dat het economisch duurzaam is — dus een langetermijnplanning vereist, als men echt serieus is over het herstel van Aruba's biodiversiteit en natuur.

Met andere woorden: de focus moet liggen op méér dan alleen bomen – kwaliteit van het project moet voorop staan, niet de kwantiteit. En bestaande vegetatie moet worden beschermd.

Onze redactie heeft contact opgenomen met het Kabinet van de Premier voor meer informatie over de plannen, en wacht op een reactie.

